

витрат. Це забезпечує виконання управлінських функцій на етапах розробки, формування, реалізації, контролю та регулювання загальної стратегії підприємства, а також дозволяє враховувати конкурентні переваги у сфері витрат.

Список використаних джерел

1. Биба В.В., Пінчук Н.М., Ващенко Н.Ю. Економічна сутність, значення і завдання управління витратами. *Ефективна економіка*. 2024. № 1. URL: https://www.researchgate.net/publication/377713723_EKONOMICNA_SUTNI_ST_ZNACENNA_I_ZAVDANNA_UPRAVLINNA_VITRATAMI (дата звернення 12.05.2024).

2. Ляшенко Г., Овсяннікова В. Витрати підприємства та управління ними. *Економіка та суспільство*. 2022. №45. URL: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/1929/1857> (дата звернення 12.05.2024).

Яловега Л.В.,

канд. екон. наук, доцент,
доцент кафедри обліку і оподаткування,

Лега О.В.,

канд. екон. наук, доцент,
професор кафедри обліку і оподаткування,

Прийдак Т.Б.,

канд. екон. наук,
доцент, доцент кафедри обліку і оподаткування
Полтавський державний аграрний університет
м. Полтава

УПРАВЛІНСЬКА ЗВІТНІСТЬ ОПТИМІЗАЦІЇ ЦІНОУТВОРЕННЯ: ТЕОРЕТИЧНИЙ АСПЕКТ

Управлінська звітність оптимізації ціноутворення відіграє важливу роль в менеджменті суб'єктом господарювання та вимагає розроблення відповідної управлінської стратегії підприємства, що включає формування й аналіз витрат виробництва, конкурентоспроможність продукції (робіт, послуг) та очікування споживачів.

Управління процесом ціноутворення, зазвичай, ґрунтується на розумінні економічних і психологічних аспектів поведінки споживачів, а також внутрішніх і зовнішніх факторів, що впливають на формування цінової політики на продукцію (роботи, послуги). У відповідності до існуючих моделей економічної теорії, ціноутворення визначається

виробничими витратами, попитом на продукцію (роботи, послуги) та конкурентним середовищем, проте в умовах невизначеності, необхідність адаптації стратегій ціноутворення стає критичною.

Сучасне бізнес-середовище вимагає системного підходу та використання спеціалізованих інструментів управління. Зокрема, розроблення стратегії ціноутворення базується на аналізі конкурентного середовища, оцінці вартості продукції (робіт, послуг), а також результатах попередньо обраної цінової стратегії [1]. Ціноутворення як важлива складова стратегічного планування та ухвалення управлінських рішень, визначається як процес встановлення цін на продукцію (товари, послуги), який відбувається на рівні управління суб'єктом господарювання та має вагомий вплив на фінансові показники й конкурентоспроможність підприємства в цілому.

Визначимо основні етапи ціноутворення в управлінській звітності:

- встановлення конкретних цілей у сфері ціноутворення (досягнення певного рівня прибутковості, збільшення обсягів продажів продукції (робіт, послуг) за рахунок оптимальних цін, та їх збалансування на різних сегментах ринку);

- моніторинг та аналіз цінових стратегій та їх впливу на фінансові результати (аналіз динаміки цін, порівняння їх із показниками конкурентів, оцінка вартості продукції (робіт, послуг) та споживчих переваг);

- оцінювання ефективності обраних цінових стратегій (аналіз зміни обсягів продажів, прибутковості підприємства, а також реакції споживачів на зміну цінової політики);

- формування управлінських звітів (підготовка сегментарних звітів та комунікація із зацікавленими сторонами, включаючи внутрішніх управлінців, інвесторів, аналітиків).

Управлінський облік як одна із функцій управління включає в себе різноманітні методи ціноутворення, які допомагають суб'єктам господарювання ефективно встановлювати ціни на вироблену продукцію (виконані роботи, надані послуги). Основні з-поміж них:

- вартісний метод ціноутворення (базується на підрахунку витрат виробництва, маржинальної прибутковості та очікуваного обсягу продажів, що забезпечують відповідну рентабельність);

- метод конкурентоспроможності (базується на формуванні ціни на продукцію (роботи, послуги) на основі цінових стратегій конкурентів на товари-аналоги, з метою втримання конкурентоспроможності на ринку);

- метод попиту (базується на врахуванні споживчого попиту на продукцію (роботи, послуги) формування цін, які стимулюють попит та максимізують прибуток);

- метод диференційованого ціноутворення (базується на формуванні різних цінових рівнів для різних сегментів ринку або для різних категорій

споживачів. Адаптація цін до специфіки кожного сегменту ринку та різної платоспроможності споживачів);

- метод перехідних цін (базується на використанні акцій, розпродажів або сезонних знижок для збільшення обсягів продажів та залучення нових клієнтів).

Ці методи ціноутворення в управлінському обліку можуть застосовуватися окремо чи в комбінації, в залежності від стратегічних цілей суб'єкта господарювання та специфіки його діяльності. Використання цих методів на підприємстві сприяє підвищенню ефективності управління ціноутворенням та досягнення бізнес-цілей.

Отже, узагальнюючи вище викладене, можемо зробити наступні висновки:

- управління ціноутворенням вимагає комплексного підходу та системного контролю. Використання принципів оптимізації ціноутворення дозволяє суб'єктам господарювання досягати конкурентних переваг, забезпечуючи високу ефективність та стабільність на ринку;

- управлінська звітність у сфері ціноутворення є ключовим інструментом управління бізнесом. Вона сприяє ефективному управлінню ціновими стратегіями підприємства, максимізації його прибутку та забезпеченню конкурентоспроможності на ринку, а розуміння й впровадження принципів управлінської звітності на підприємстві є важливим кроком для успішного управління бізнесом в умовах конкурентної діяльності;

- методи ціноутворення в управлінських звітах відіграють ключову роль у формулюванні та моніторингу стратегій ціноутворення на підприємстві. Їх включення в управлінські звіти дозволяє керівництву та зацікавленим сторонам отримувати об'єктивну інформацію щодо процесів ціноутворення та їх впливу на фінансові показники суб'єкта господарювання.

Список використаних джерел

Яремко І.Й., Заворітній М.В. Управлінська звітність в системах управління та планування на підприємстві: особливості формування та змістові параметри. *Ефективна економіка*. 2022. №5. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=10282>.